

ສິດທິມະນຸດ ຂັ້ນພື້ນຖານອັນຈຳເປັນ :

1. ສິດທິໃນການມີຊີວິດ
2. ສິດທິ ການບໍ່ຖືກຈຳແນກ
3. ສິດທິໃນການມີທີ່ຢູ່ອາໄສ
4. ສິດທິໃນການຮັກສາສຸຂະພາບ
5. ສິດທິໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ
6. ສິດທິໃນການສຶກສາ
7. ສິດທິໃນການດຳລົງຊີວິດຕາມມາດຖານ ທີ່ເໝາະສົມ

ອິດສະຫລະພາບອັນຈຳເປັນ ຂອງ ມະນຸດ :

1. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຖືກນັບຖື (ຖືກປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມນັບຖື)
2. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ສິດທີ່ຈະເວົ້າວ່າ **ບໍ່** (ສິດປະຕິເສດ) ໂດຍບັດສະຈາກການອະທິບາຍ ແລະ ບັດສະຈາກຄວາມລະອາຍໃຈ
3. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະໃຊ້ເວລາຊ້າ ຫລື ແກ່ຍາວເວລາ ເພື່ອຄິດ
4. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະປ່ຽນແນວຄິດຂອງຕົນ
5. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະຂໍສິ່ງທີ່ຕົນເອງຢາກຂໍ
6. ແຕ່ລະຄົນມີສິດ ທີ່ຈະຂໍຂໍ້ມູນ
7. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະຜິດພາດ
8. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະເລືອກ ແລະ ຮັບເອົາສິ່ງເປັນຜົນມາຈາກການເລືອກ
9. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະມີ ແລະ ສະແດງອອກ ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຕົນ
10. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະຂໍໃຫ້ຊ່ວຍເຫລືອ
11. ແຕ່ລະຄົນ ມີສິດ ທີ່ຈະແຍກຕົນເອງອອກຕ່າງຫາກ ເພື່ອເປັນອິດສະຫລະ ຈາກ ຄວາມຄາດຫວັງ, ການຍອມຮັບ/ຮັບຮູ້, ອິດທິພົນ ຂອງຄົນອື່ນ .

ລາຍລະອຽດເບິ່ງໃນ Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Human_rights

ກົດໝາຍຂອງລາວ ທີ່ກ່າວສິດຂອງພົນລະເມືອງລາວ ຢູ່ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ ສັນຊາດລາວ, ກົດໝາຍສື່ມວນຊົນ,

ລັດຖະທຳມະນູນລາວກ່າວເຖິງສິດພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນລາວດັ່ງນີ້ :

ມາດຕາ 21. ພົນລະເມືອງລາວ ແມ່ນ ຜູ້ຖືສັນຊາດລາວ ຕາມທີ່ກົດໝາຍລະບຸ.

ມາດຕາ 22. ພົນລະເມືອງລາວ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກ ເພດ, ຖານະພາບສັງຄົມ, ການສຶກສາ, ຄວາມເຊື່ອ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ທຸກຄົນ ເທົ່າທຽມກັນ ຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 23. ພົນລະເມືອງລາວ ອາຍຸ 18 ປີ ຂຶ້ນໄປ ມີສິດ ເລືອກຕັ້ງ ແລະ ມີສິດ ຖືກເລືອກຕັ້ງ ເວລາໄດ້ 21 ປີ ຂຶ້ນໄປ ຍົກເວັ້ນ ບຸກຄົນເສຍສະຕິ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ຖືກຕັດສິດ ເລືອກຕັ້ງ ແລະ ສິດຖືກເລືອກຕັ້ງ ໂດຍສານ.

ມາດຕາ 24. ພົນລະເມືອງລາວ ທັງສອງເພດ ມີສິດ ເທົ່າທຽມກັນ ໃນທາງການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທາງສັງຄົມ ແລະ ພາຍໃນຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 25. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ໄດ້ຮັບການສຶກສາ.

ມາດຕາ 26. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ເຮັດວຽກ ແລະ ມີອາຊີບ ທີ່ບໍ່ຜິດກົດໝາຍ. ຄົນເຮັດວຽກ ມີສິດ ພັກຜ່ອນ, ມີສິດໄດ້ຮັບ ການປົ່ນປົວຈາກແພດໝໍ ເວລາເຈັບເປັນ, ລວມທັງ ຜູ້ເສຍອົງຄະ ແລະ ພິການ, ຜູ້ມີອາຍຸສູງ, ແລະ ກໍລະນີອື່ນໆ ຕາມກົດໝາຍລະບຸ.

ມາດຕາ 27. ພົນລະເມືອງລາວ ມີອິດສະຫລະພາບ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ຍົກຍ້າຍ ຕາມກົດໝາຍລະບຸ.

ມາດຕາ 28. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ທີ່ຈະຮ້ອງທຸກ ແລະ ຟ້ອງຮ້ອງ ແລະ ສະເໜີ ແນວຄິດ ຕໍ່ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນປະເດນ ກ່ຽວກັບ ສິດ ແລະ ຜົນຜະໂຫຍດ ຂອງສ່ວນລວມ ແລະ ຂອງສ່ວນບຸກຄົນ. ຄຳຮ້ອງທຸກ, ຄຳຟ້ອງຮ້ອງ ແລະ ແນວຄວາມຄິດ ຂອງພົນລະເມືອງ ຕ້ອງຖືກພິຈາລະນາ ເພື່ອແກ້ໃຂ ຕາມກົດໝາຍລະບຸ.

ມາດຕາ 29. ສິດທິ ຂອງພົນລະເມືອງລາວ ຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແລະ ຕໍ່ເຄຫາສະໂນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນ ລ່ວງເກີນບໍ່ໄດ້. ພົນລະເມືອງລາວ ບໍ່ສາມາດຖືກຈັບກຸມ ຫລື ເປັນຜູ້ຕ້ອງຫາ ໂດຍປັດສະຈາກ ການຍັງຍືນ ຫລື ອະນຸມັດ ໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງກ່ຽວຂ້ອງ, ນອກຈາກ ກໍລະນີ ທີ່ກົດໝາຍລະບຸ.

ມາດຕາ 30. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ແລະ ມີອິດສະຫລະພາບ ທີ່ຈະເຊື່ອ ຫລື ບໍ່ເຊື່ອຖື ສາສະໜາ.

ມາດຕາ 31. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ແລະ ອິດສະຫລະພາບ ໃນການປາກເວົ້າ, ໃຫ້ຂ່າວກັນ ແລະ ລວມກັນ; ແລະ ມີສິດ ທີ່ຈະສ້າງຕັ້ງ ສະມາຄົມ ແລະ ສ້າງການເດີນຂະບວນ ທີ່ບໍ່ຕ້ານກັບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 32. ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດ ແລະ ອິດສະຫລະພາບ ທີ່ຈະສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຈະນຳໃຊ້ ວິທະຍາສາດ; ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ນຳໜ້າ; ແລະ ທີ່ຈະສ້າງສິລະປະ ແລະ ວັນນະກຳ ແລະ ດຳເນີນກິດຈະກຳ ວັດທະນະທຳ ທີ່ບໍ່ຕ້ານກັບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 33. ລັດ ປົກປ້ອງ ສິດທິທາງກົດໝາຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ ພົນລະເມືອງລາວ ທີ່ຢູ່ຕ່າງຕ່າງປະເທດ.

ມາດຕາ 34. ພົນລະເມືອງລາວ ມີ ພັນທະ ໃນການນັບຖື ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ, ແລະ ໃນການປະຕິບັດວິນັຍການເຮັດວຽກ, ກົດລະບຽບການດຳລົງຊີວິດໃນສັງຄົມ, ແລະ ກົດລະບຽບ ແລະ ລະບຽບການໃນປະເທດ.

ມາດຕາ 35. ພົນລະເມືອງລາວ ມີພັນທະ ໃນການຈ່າຍພາສີ ແລະ ອາກອນ ໂດຍສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 36. ພົນລະເມືອງລາວ ມີພັນທະ ປ້ອງກັນປະເທດ, ປົກປັກຮັກສາ ຄວາມສະຫງົບຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະ ທາງທະຫານ ຕາມກົດໝາຍລະບຸ.